

การพัฒนาค้าบ่งชี้การประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
: การประเมินตนเองของสถาบันการศึกษา

นายจิรศักดิ์ สุรังคพิพารณ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
ภาควิชาวิจัยการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-632-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- 9 พ.ศ. 2548

๑๒๐๕๐๘๔๓*

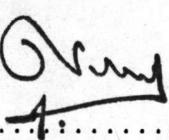
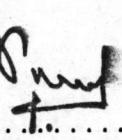
THE DEVELOPMENT OF EVALUATIVE INDICATORS
FOR BACHELOR'S DEGREE CURRICULUM OF RAJAMANGALA
INSTITUTE OF TECHNOLOGY : EDUCATIONAL
INSTITUTION SELF EVALUATION

Mr. Jirasak Surangkapiprat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy
Department of Educational Research
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic Year 1996
ISBN 974-635-632-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยี
 ราชมงคล: การประเมินตนเองของสถาบันการศึกษา
 โดย นายจิรศักดิ์ สุรังคพิพารธน์
 ภาควิชา วิจัยการศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. เยาวดี วิบูลย์ศรี
 รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวาณิช

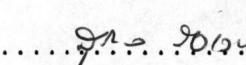
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ
 การศึกษาตามหลักสูตรคุณบัณฑิต

 คำนำด้วยบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

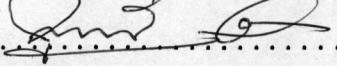

 ประธานกรรมการ

(ดร. อาทรส จันทร์วิมล)
 อาจารย์ที่ปรึกษา
 (รองศาสตราจารย์ ดร. เยาวดี วิบูลย์ศรี)

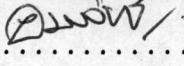

 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
 (รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวาณิช)

 กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร. สมหวัง พิชิyanวัฒน์)

 กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นนท์ อุปกัญ)

 กรรมการ

(อาจารย์ ดร. อมรวิชช์ นครทรรพ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาไทยในกรอบสีเขียวนี้เพียงแผ่นเดียว

จิรศักดิ์ สุรังคพิพารณ์ : การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล : การประเมินตนเองของสถาบันการศึกษา (THE DEVELOPMENT OF EVALUATIVE INDICATORS FOR BACHELOR'S DEGREE CURRICULUM OF RAJAMANGALA INSTITUTE OF TECHNOLOGY : EDUCATIONAL INSTITUTION SELF EVALUATION) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.เยาวตี วิบูลย์ศรี, อ.ที่ปรึกษาร่วม : รศ.ดร.สุวิมล วงศ์ว่องวานิช, 379 หน้า. ISBN 974-635-632-1

การวิจัยเรื่อง "การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล : การประเมินตนเองของสถาบันการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลโดยกำหนดองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ที่ใช้ประเมินหลักสูตรพร้อมทั้งการสร้างคู่มือการใช้รายการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร 2) ประเมินรายการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยพิจารณาจากการได้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหารการศึกษา ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสม วิธีการดำเนินการวิจัยกระทำโดย (1) การประเมินความต้องการจำเป็นของผู้ใช้ ซึ่งเป็นผู้บริหารคณะวิชาของหลักสูตรนั้น (2) ใช้เทคนิคการวิจัย EDFR ในกระบวนการคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการกำหนดองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรดังกล่าว (3) นำรายการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดขึ้น และ (4) มีการประเมินรายการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจะเป็นผู้ใช้รายการตัวบ่งชี้นี้ด้วย ผลการวิจัยปรากฏว่าได้รายการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบของหลักสูตรรวม 8 ด้าน โดยมีตัวบ่งชี้ที่ใช้ประเมิน 47 ตัว และได้คู่มือการใช้รายการตัวบ่งชี้ประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญคือ ลักษณะทั่วไปของรายการตัวบ่งชี้ และเครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกข้อมูล ผลการประเมินรายการตัวบ่งชี้ฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏว่ารายการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนี้ให้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้บริหารการศึกษา ค่อนข้างมาก

พิมพ์ดันฉบับทัศน์อวิทยานิพนธ์ภาษาไทยในกรอบสีเขียวนี้เพียงแผ่นเดียว

C440320 : MAJOR EDUCATIONAL MEASUREMENT AND EVALUATION
KEY WORD: DEVELOPMENT / EVALUATIVE INDICATORS / CURRICULUM / BACHELOR /
RAJAMANGALA

JIRASAK SURANGKAPIPRAT : THE DEVELOPMENT OF EVALUATIVE INDICATORS FOR
BACHELOR'S DEGREE CURRICULUM OF RAJAMANGALA INSTITUTE OF TECHNOLOGY :
EDUCATIONAL INSTITUTION SELF EVALUATION. THESIS ADVISOR :
ASSO. PROF. YAVADEE VIBULSRI, Ph.D. THESIS COADVISOR : ASSO. PROF.
SUWIMON WONGWANICH, Ph.D. 379 pp. ISBN 974-635-632-1

The purpose of this study was 1) to develop evaluative indicators for Bachelor's degree curriculum of Rajamangala Institute of Technology by setting factors/indicators and constructing manual for evaluating the curriculum 2) to appraise of developed evaluative indicators. The research process was divided into four steps: (1) conducting needs assessment of the users who were the faculty administrators of the curriculum; (2) using EDFR technique for determining the evaluative factors/indicators of the curriculum; (3) trying-out the developed evaluative indicators with the given samples; (4) evaluating the evaluative indicators by the experts who were also use these evaluative indicators.

It was found that the evaluative indicators were composed of 8 aspects, 47 items of indicators. The manual comprising of the general characteristics of the evaluative indicators and the instruments for data collection was constructed. The evaluation results of evaluative indicators by the experts showed that the developed indicators provided useful informations for decision making of the educational administrators.

ภาควิชา วิจัยการศึกษา

ลายมือชื่อนิสิต ชื่อ _____ ผู้อ่าน _____

สาขาวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา _____ / ผู้อ่าน _____

ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ชื่อ _____ ผู้อ่าน _____

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล: การประเมินตนเองของสถาบันการศึกษา ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนரะได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร. เยาวดี วิบูลย์ศรี และ รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องไว้ดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ กีกรุณานะน่า แก้ไข ให้ข้อเสนอแนะและให้กำลังใจในการวิจัยอย่างดีอีก จังหวัดกรุงเทพมหานคร ๗๖ ถนน กำแพงเพชร ๑๐๘ แขวงวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐ ประเทศไทย วันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ผู้เขียนได้รับจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จังหวัดกรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัยฯ ๗๖ ปีนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ๒๙ ท่านที่มีรายชื่ออยู่ในภาคผนวกของวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยอย่างดีอีก และขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษา อาจารย์ ผู้สำเร็จการศึกษาและนายจ้างซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล รวมทั้ง อาจารย์ ดร. บุณยธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วชระ รอดสัมฤทธิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุมาพร เสรีกวิเน่อนอาจารย์และผู้บริหารการศึกษาและศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ตลอดจนบุคลากรอื่นๆ ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่ให้ความช่วยเหลือ ให้ความอนุเคราะห์ ให้กำลังใจ ให้ข้อมูลในการทำวิจัยนี้ สุดท้ายขอขอบพระคุณและขอบคุณ ศ.ดร. สมชาย ชื่อุ่มกงคุณครุฑ์ สร้างคณิหารชน์ และ ศ.ญ. สุคธิดา เอ็นธรรมชาติ ที่ให้กำลังใจและอุดหนุนต่อการทำวิจัย ฉบับนี้ ขอขอบพระคุณประติเศษไทยที่เป็นผู้ผลิตและเป็นแหล่งการศึกษาของผู้วิจัยมาในท้ายที่สุดนี้

บริษัท สร้างคณิหารชน์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๔
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๕
กิจกรรมประจำ.....	๖
สารบัญตาราง.....	๗
สารบัญแผนภาพ.....	๘
บทที่	
1. บทนำ.....	๑
ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	๑
แนวคิดทฤษฎีในการพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร.....	๔
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๖
ขอบเขตของการวิจัย.....	๗
ความจำกัดของการวิจัย.....	๗
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	๗
ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย.....	๙
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๑๐
การดำเนินงานและการจัดการศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....	๑๐
แนวคิดทั่วไปด้านการประเมินหลักสูตร.....	๑๔
- ความหมายของหลักสูตร.....	๑๔
- องค์ประกอบของหลักสูตร.....	๑๕
- แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร.....	๑๘
- แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินตนเอง.....	๒๕
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบัน	
เทคโนโลยีราชมงคล.....	๕๐

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

3.	วิธีดำเนินการวิจัย.....	81
	ตอนที่ 1 การพัฒนาตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร.....	81
	ตอนที่ 2 การประเมินผลการใช้ตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นในการประเมินหลักสูตร.....	88
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
4.	ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบัน	
	เทคโนโลยีราชมงคล.....	94
	ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการประเมินหลักสูตร	
	ความเห็นของผู้ที่ใช้ผลการประเมิน.....	94
	ตอนที่ 2 ผลของการกำหนดองค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้และคะแนนน้ำหนักความ	
	สำคัญในแต่ละองค์ประกอบที่ใช้ประเมินหลักสูตร.....	103
	ตอนที่ 3 ผลของการสร้างรายการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรและคุณลักษณะ	
	รายการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร.....	129
	ตอนที่ 4 ผลของการทดลองใช้และการประเมินผลการใช้รายการตัวบ่งชี้	
	การประเมินหลักสูตร.....	130
5.	สรุปผลการวิจัย ยกไปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	178
	สรุปผลการวิจัย.....	180
	ยกไปรายผลการวิจัย.....	185
	ข้อเสนอแนะ.....	190
	รายการอ้างอิง.....	194
	ภาคผนวก.....	199
	คุณลักษณะการใช้รายการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบัน	
	เทคโนโลยีราชมงคล.....	200
	รายการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยี	
	ราชมงคล.....	205

สารบัญ(ต่อ)	หน้า
ค่าเฉลี่ยและคะแนนมาตรฐาน Z จากแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามต่าง ๆ	
ในการประเมินหลักสูตรคอมพิวเตอร์และการสอนฯ และครุศาสตร์อุตสาหกรรม...278	
สัตรทางสถิติกใช้ในการวิจัย.....300	
รายชื่อผู้เข้าร่วมในการดำเนินการวิจัยตามเทคนิคการวิจัย EDFR.....301	
สรุปเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วม 29 คนจากการใช้เทคนิค EDFR ในรอบแรก.....309	
แบบประเมินผลในเรื่องรายการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรีของ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....329	
แบบสำรวจในด้านการวัดความต้องการของผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร..331	
แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่องการพัฒนารายการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร ระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....334	
ตารางแสดงงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรี ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลทั้งในด้านวิธีการและสารสนเทศ.....372	
ประวัติผู้เขียน.....379	

สารบัญสารทั่วไป

ตารางที่	หน้า
1 โครงสร้างหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.....	13
2 การเปรียบเทียบรูปแบบการประเมินโครงการแบบต่างๆ.....	31
3 วิธีการแปลงค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญเป็นคะแนน T.....	85
4 วิธีการคำนวณค่าเฉลี่ยของผลการประเมินจากแหล่งข้อมูล.....	86
5 วิธีการประมาณคงด้วยผลการประเมิน.....	87
6 ระดับความต้องการจำเป็นต่อการมีรายการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร.....	96
7 ความสำคัญของแหล่งข้อมูลต่างๆ.....	96
8 ข้อมูลหรือสารสนเทศที่ผู้บริหารการศึกษาระดับคณะและอาจารย์สถาบัน เทคโนโลยีราชมงคลเห็นว่ามีความจำเป็นต้องการใช้ในการประเมิน หลักสูตรเรื่องความล่าดับความสำคัญ.....	98
9 ค่านัยฐานและพิสัยความไวกลับขององค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้แต่ละด้าน.....	103
10 น้ำหนักความสำคัญขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ใช้ประเมินหลักสูตรจาก ผู้เชี่ยวชาญ.....	118
11 แหล่งข้อมูลขององค์ประกอบ/ตัวบ่งชี้ที่ใช้ประเมินหลักสูตร.....	124
12 อัตราตอบกลับของแบบสอบถามจากแหล่งข้อมูล.....	131
13 ผลการประเมินหลักสูตรโดยวิสาหกรรมศาสตร์.....	133
14 ผลการประเมินหลักสูตรโดยคุรุศาสตร์คุ้นเคยกับงาน.....	155
15 ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาต่อรายการตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร ที่พัฒนาขึ้น.....	175
16 ผลการประเมินจากแหล่งข้อมูลในการทดลองใช้รายการตัวบ่งชี้การประเมิน หลักสูตร.....	278
17 ข้อมูลบางประการที่ใช้ในการคำนวณค่าของตัวบ่งชี้บางตัวในการทดลองใช้ราย การตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยี ราชมงคล.....	298

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
18 ค่ามัธยฐาน ค่าอย่างที่ 1 ค่าอย่างที่ 3 และนิสัยค่าอย่าง และจำนวนผู้เชื่อ ชาติที่เห็นว่าสำคัญในระดับมากขึ้นไปของผลการพิจารณาความสำคัญของ ร่างองค์ประกอบและรายการตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินที่จะนำมาใช้ประเม นนิหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในรอบที่ 2..303
19 งานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรีของ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลทั้งในด้านวิธีการและสารสนเทศ.....372
20 ความสอดคล้องของข้อค้นพบจากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร ที่ควรลดจากการวิเคราะห์สารสนเทศและรูปแบบฯ.....378

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพ	หน้า
1 กระบวนการประเมินหลักสูตรระดับเล็ก.....	23
2 กระบวนการประเมินหลักสูตรระดับใหญ่.....	24
3 แผนภูมิการประเมินหลักสูตร.....	73
ชุด ก แสดงผลการประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรีของคณะวิศวกรรมศาสตร์ ทั้งภาพรวมและรายด้าน.....	142-151
ชุด ข แสดงผลการประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรีของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ทั้งภาพรวมและรายด้าน.....	164-173